

מודרניזם, על אף ומעל הכל Modernism, in spite of and above all

תערוכת האוסף החדשה במוזיאון תל אביב באוצרות דלית מתתיהו מעלה את סוגיית המפגש הבלתי-פתור ויחד איתה, את הצורך בדיון. האוצרת מציבה משטח פעולה ותצוגה שבו נוכחות כל הפוזיציות ההיסטוריות שפעלו בשטח, מבלי שאף אחת מהן תועדף על פני האחרת.

התצוגה היא מעין הדגמה של או הזמנה לפתרון סכסוכים.

– conflict resolution, על כל הצדדים להיות נוכחים על מנת שתצופי תימה מכריעה ועמדה ברורה. במקום היסטוריוגרפיה פנקסנית ומתחשבת, התערוכה מבצעת איפוס המחשבה. היא מציעה אמות מידה בסיסיות, ולא מטריה מקובעת הכופה עצמה על הצופה. בעצם מתן האפשרות להידברות בין המוסכם לבין הבלתי-מוסכם, או הנעלם מעינו, נעשה צדק בכל הנוגע לנרטיבים השונים של האמנות הישראלית.

הזיכרון הקולקטיבי הוא צרה בפני עצמה. הוא דורש מהצופה המון ביקורת עצמית על כיצד ערך היסטורי כלשהו נשמר לדורות העוקבים, והיכן בתוכו הם יכולים למצוא את מקומם.

פעולת הוויתור על נקיטת עמדה נחרצת הינה ניקיון נפש, פתיחת דלתות לרוחב. לו אמנן ראוי או אמנית ראויה יצופו מחדש אל תוך הזיכרון הקולקטיבי עקב התערוכה הזו, או קו פעולה מסוים – הגישה המאפשרת תוכיח את עצמה.

זו השאלה הגדולה של התערוכה: כנגד הקיים כאן ועכשיו, זה הממויין שעליו ישנו קונצנזוס ממסדי-חברתי, אליו אף גלריה גבעון משתייכת, ושלגביו נכתבו תילי תילים של טקסטים והוא תאוות אספן האמנות: מדוע האמנות מרגישה זה זמן רב כאילו היא מסתובבת סביב הצל של עצמה.

נוכח ההישגים בשפה הפלסטית ובמודרניזם שכבר עשו את שלהם והתקבעו, האם אין יותר לאן ללכת אלא אל הפופולזים הדריואטיבי הקיים מחוץ לקונצנזוס בעולם האמנות כיום. אלא שהישגי האמנות אינם רוורסביליים, שרירותם קיימת ואינה ניתנת לשינוי.

ומדוע התערוכה הזו מבשרת שתם עידן הפילפול והזמן, נכון לחוויה הראשונית, כאשר כל הערכים נמצאים בבחינה מחודשת של הפלטפורמה המוזיאלית. עצם מתן האפשרות לצפייה ולקריאה חדשה היא דבר מתבקש. סוג של Refresh.

גלריה גבעון (1975) התמחתה לאורך השנים בתערוכות נושא וביצירת הקשרים חברתיים ופוליטיים, בבירור איכויות באמנות הפלסטית ובמשמעות של המודרניזם 'הפרטי' שלנו – בו היו כמה הישגים משמעותיים, גם אם לרוב אלה לא הופיעו בעולם הרחב: "איפה הילדים" 2002, "תקינות ביקורתית" 2004, "חזרת" 2005 באוצרות אורי דסאו, "תקינות ביקורתית 2" 2007, "תקינות ביקורתית. כוח להשחית" 2012, "את[נ]יקס" 2013, "משקל נגד" 2021 ו-"אג'נדה" בגבעון פורום לאמנות.

לחברה דרכים משלה 'לקרוא' אמנות פלסטית ולצרוך אותה, אם כצופה ואם בערכה הכלכלי. תופעה זו לא שינתה את עמדת הגלריה, ודי לה במעט הקרדיט והיחס שעל הדרך הזו היא אמורה להתקיים לאורך כל משבר שיצופי: פוליטי, כלכלי או חברתי.

תערוכות היחיד שהצגנו השנה בגלריה: רפי לביא, גבריאל קלזמר, יגאל תומרקין, משה גרשוני, ליאור תמים, ובגבעון פורום לאמנות: נורית דוד ומריק לכנר, ואף התערוכות של פנחס כהן גן במוזיאון על התפר, ישראל קבלה במוזיאון פ"ת, מאיה אטון במאגזין 3 ויצחק גולומבק בגלריה מאיה – מחדדות ומצביעות על אותו הכיוון.

יתכן שההתעקשות על ה- Point of departure של הגלריה היא פועל יוצא של החשש מאובדן הדרך בסצנה הקיימת, מריבוי הגישות לאמנות, מוויתורים עצומים שעולם האמנות עושה על ערכיו ועל אלה שכבר הושגו ועתה מוצגים לנו בצורתם השטחית והמנייריסטית – גם במוזיאונים שאמורים להיות חפים מכל זיוף.

תערוכת האוסף שעלתה במוזיאון תל אביב נגעה בליבי, ותרומתה בכך שהיא נותנת צוהר בראשית.

הכל פתוח והיד רושמת.